

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra . . . 1 kor. Egy hóra . . . 50 HIL.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvas szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piaoz-utca 47. és 49. szám.

A husdrágaság.

Debreczen, október 6.

Jó ideje a husdrágaság kérdése tertja magát felszinen, temérdek nyomdafesték pazaroltatott a kérdés megvilágítására és számtalan anquetten tanácskoztak e rendkívül fontos szociális probléma megoldásán. Mindezek ideig csak akadémicus értékű eredményeket, illetve semmiféle eredményeket nem értek el. Bécsben legalább igyekeznek tényleges propositióval a tengeren tuli hus behozatala által a husárat lenyomni, a budapesti magistratus magasabb — de mindenki előtt érthetetlen — szempontokból, azt a valószínűtlen célt érő eljárást sem tartja jónak és e helyett általános és nagyhangú, de alig megvalósítható eszközökkel remél a bajon segíteni, mint intensivebb állattenyésztés, a községek közlegelők adományozása, a növények marhák kimélése és végül a szerb és román élő állatok korlátlan behozatalának kieszközölésével, kérdés, hogy olyan nagyon olcsó és elegendő behozni való lesz-e onnan.

A legutolsónak felsorolt expediens kivételével mikorra lehetne a husárat csökkentés elérni, azt hamarosan ki sem lehet számítani, ha addig várnának az emberek az olcsóbb husra, míg azoknak a kivánságoknak foganatja volna, akkorra felkophatnék az emberek álla.

A vágott és élő állatoknak a szomszéd államokból való korlátlan behozatala pedig az az ütközőpont, melyet az agráriusok körömszakadtáig védenek és mit sem adva a társadalom felajdulsáára, elég erősek és be-

folyásosak, hogy kormányánál és hatóságoknál érdekeiket megvédhessék és mert e tekintetben az agráriusok nagylelkűségére számítani nem lehet, beláthatatlan az a megoldási mód, melylyel a husárat leszorítani lehetne.

Mert próbavágások, hatósági mérszárszések felállítása mit se mhasznál, láttuk az erre vonatkozó kísérletek eredményét Bécsben és Budapesten is, kitiűnt, hogy olcsóbb árakat nem tudnak produkálni, mert hiszen a hatóság sem kapja olcsóbban a levágandó marhákat, sőt még drágábban jutna hozzá, erről meg már a kereskedők gondoskodnak, de meg a hatósági árusítás a sok kézen való manipuláció által drágább is szokott lenni.

A husbojokott sem bizonyul radicales megoldási módnak, mert elvégre a mi klimatikus viszonyaink megkövetelik a hus evést, arról lemondani nem tudunk. Egy ideig hitegethetjük, csalogathatjuk a gyomrunkat, a végén mégis csak megköveteli a magátét.

Mindezen védekezések tehát nem bizonyultak megoldási módnak, sőt elfogadjuk azt az acceptabilis érvet, hogy az évek óta tartó takarmányhiány és egyéb közgazdasági miseriák által a szarvasmarha állomány lepadt, az emberek pedig, a husfogyasztók szaporodtak, akkor bizonyos tekintetben még indokolt is a husárat folytonos emelkedése, miután a szükséglet nagyobb és a kínálat kisebb és ha figyelemmel kísérjük a minden téren nyilvánuló árak emelkedését, azt tapasztaljuk, hogy a mi egyszer drágább lett, soha sem lesz olcsóbb, legalább nem számbavehetően olcsóbb és így el lehetünk készülv arra, hogy akármilyen megoldási módot is eszelnek ki a husárat csökkentésére, lénye-

ges csökkenést, tehát kielégítő eredményt nem fognak eérni.

Mi a teendő tehát, hogy még is szegletre jussunk. Nincs más mód, mint a husfogyasztást kisebbiteni, kevesebb hust együnk, ami által az egészségünknek is rendkívüli szolgáltatokat teszünk, mert elismert dolog, hogy a sok husevés nem egészséges, a husban levő extractív anyagok bővebb bekebelezése sok betegségnek, mint a különféle gyomor bajok, köszvény, véredényelmesedés és idegességnek az okozója.

Az egészséges felnőtt ember táplálkozásának fő kritériuma, hogy anyagcsereje egyensúlyban maradjon. Ezt rationalis táplálkozás által érjük el; a rationalis táplálkozás az ugynevezett vegyes táplálkozás, állati és növényi táplálékból. Hogy melyik a legkedvezőbb arány, a kétféle táplálék összetételéből azt általánosságban határozottan megállapítani nem lehet, mert az individualis dolog, hogy különböző emberek a legkülönbélebbi táplálkozási mód mellett jól érezhetik magukat. Hogy azonban az anyagcsere hiányt ne szenvedjen, erre vonatkozólag a vizsgálatok megállapították, hogy közepes munkát végző felnőtt mintegy 70 kilogramm sulyu egyének hogy anyagcsereje egyensúlyban maradjon, naponta 2800—3150 koloriára vagy is hőegységre van szüksége, amit 110 gramm fehérny, 56 gramm zsiradék és 500 gramm szénhydratok bekebelezése által elér. Most már az a kérdés, hogy melyik a legkedvezőbb arány, amelylyel az állati és növényi táplálékot magunkhoz vegyük.

Tapasztalati tények igazolják, hogy a felnőtt ember fehérnyesükségletét legked-

Nyári szerelmek.

Irta: Vértesy Gyula.

Az én kedves Aladár pajtásom még a szokottnál is elegánsabban volt öltözve s az arcáról valami kérkedő büszkeség sugárzott.

— Te szabadságon vagy, ugy-e?

— Honnan tudod?

— Látom. A hivatalnokember, mikor szabadságot kap, egyszerre átalakul; az arcáról eltűnik a megszokott alázatos szerénység és a járása is másforma lesz, mint mikor még hivatalba, vagy hivatalból siet. Ilyenkor büszkének vagytok és elégedettek s arcotokra van írva:

— Ur vagyok! Szabad ember, akinek nem parancsol senki. Reggel fekszem, délebben kelek, nem dolgozom semmit, de azért kapom a fizetésemet.

— Látszik a járásodon is, hogy nincs dolgod. A céltalan csoszogásod bizonytalansága, lassúsága rávall a szabadságon levő urra, akinek nincs semmi dolga és aki céltalanul ödönghet az utcákon. Ej, jó dolgokat is van nektek, hivatalnok uraknak. Irigyléreméltóan jó dolgokat. Mennyi szabadságod is van?

— Hat hét.

— Boldog ember. Bizonyára már holnap a Tátrában hűsölsz, vagy a tengerben lubicolsz, vagy Siófokon koppasztatod magadat.

Azt hiszem, nem töltesz egy napot se itt Pesten a szabadságodból? Mert ez a mi szép fővárosunk rettenetes nyáron.

— Én nem találok rettenetesnek. Sőt ellenkezőleg. Budapest ilyenkor a legkedvezőbb.

— Csak úgy mondod te ezt. Mint az uvarias szerető, aki válás előtt dicséri önmagát.

— De én nem akarok válni. Épen ez okoz nekem rossz órákat, hogy azzal az elhatározással jöttem ide, hogy innen megyek valahová nyaralni és ime, majd egy hét óta itt vagyok már és nem tudok elmenni.

— Azt már igazán nem értem, hogy lehet kedve valakinek itt nyaralni.

— Mindjárt megérted. De előbb menjünk be egy pohár sörre. Ott majd megértetem veled a dolgot.

Bementünk egy pompás hűvös kerthelyiségbe. Föl volt locsolva a föld és a sűrű babériák meg leanderek alatt kedveskedő bizalmaskodással hivatgattak a kis fehér asztalok.

Letelepedtünk s pár pillanat múlva jóképű sörfiu hozta kőkorsóban a habzó bajor sört.

— Hát nem jó itt lenni? — kérdezte Aladár, nagyot huzva a korsóból.

— Itt jó. De csak nem ülhet az ember reggeltől estig itt?

— Reggeltől estig nem. De délben is, meg estefelé is, mikor meleg van. Ámbar az

idei nyár nem is szolgál valami sok meleggel. Ha pedig meleg van, hát ide jövök. Találok én ilyen helyet a vidéken? Ilyen sört, ilyen kiflit, ilyen pörköltet? Szó sincs róla. És találok olyan kényelmet, mint az itteni szállodámban? És lehet akármelyik fürdőben is olyan pompásan fürödni, mint itt a Rudas- vagy a Császárfürdő uszodájában? Dehogy is lehet.

— Nohát, ép azért csak azt mondom, hogy akinek pénze van, meg szabadsága, az nyáron menjen el innen.

— Minek elmenni, ha itt is jó?

— Hiszen jó, jó, de valahol a Tátrában mégis csak jobb.

— Hogyne, hogy megfagyjon az ember.

— Vagy valahol a tenger mellett.

— Hogy ehetetlen és drága ételekkel

kinlódjam s hogy a guta ütögessen minden fürdéskor, mert nem kapok kabint vagy sátrat s hogy végezetül halálra soványodva és koldussá fosztva jöjjenek haza?

— Hát akkor eredj utazni.

— Nem vagyok bolond, hogy egész nap rázassam magam a vonatokon s ne aludjam soha jól és rontsam el a gyomromat a rossz kosztal. S azonfölül ne halljak egy magyar szót se és szótárral kinlódjam mindenfelé. Nem ettem meszet.

— Körülbelül igazad van.

— Igazam, hát! Az emberek csak divatból járnak el fürdőzni, nyaralni, utazni, hogy őszszel eldicsekedhessenek veled, hogy

vezőben úgy elégíti ki, ha $\frac{1}{3}$ -ad részt állati fehérnyét vagyis húst és $\frac{2}{3}$ -ad részt állati termékekből származó fehérnyét fogyaszt, tej, vaj, tojás és turóbból.

A hús, melyet fogyasztásra használunk, áll az izmokból, inakból és zsiradékból, ha ilyen husból naponként 190 grammot elfogyasztunk, akkor 35—38% fehérnyét fogyasztunk, a még hiányzó, de szükséges mennyiségű mintegy 70% fehérnyét állati termékekből fogjuk a legcélszerűbben megszerezni mint a tej, vaj, tojás és turóbból. Hátra van még az 56 gramm zsiradék és 500 gramm szén-hydrátok, ezeket a növényi tápszerekből fogjuk nyerni, mint lisztfélék, hüvelyes és gyökéri növények, egyéb vastagtelek, gyümölcs, fűszerek és alholikákból.

Hogy ez a táplálkozási mód célszerű és eredményes, bizonyítja a katonaságnál követett táplálkozás. A katonák csak egyszer napjában és pedig ebédre kap 190 gramm húst, tehát 35—38% fehérnyét a még megkívántató mennyiségű fehérnyét egyéb állati termékekből, zsirt és szénhydrátokat növényi tápszerekből kapja.

Ezen táplálkozás mellett látjuk, hogy dacára, a többnyire nagy strapáknak, nem csak hogy el nem gyengülnek a katonák, hanem ellenkezőleg meg is erősödnek, joggal feltehető tehát, hogy a táplálkozásnak ez a módja normális körülmények között megfelelő.

Természetesen ezzel nincsen mondva, hogy csakis úgy kell táplálkozni, mint katonáknál szokás, hiszen éppen a táplálkozás terén individualizálni kell és nagy szerepet játszik a foglalkozás, életmód, vagyoni viszonyok stb., utóbbiaknál a tápszerek nagy választéka mellett, azoknak izléses és étvágygerjesztő ekézítési módja, mindmennyi külön élvezetet okoz a fogyasztónak.

De nem is a vagyonosokról van szó, midőn a husdrágaságról beszélünk, racionálisan a vagyonos ember is élhet, nem fog neki ártani, de az átlag embernek muszáj racionálisan és kiszámítottan élni, ha egyáltalában existálni akar a minden téren nyilvánuló horribilis drágaság mellett. Egyszer napjában tehát húst enni tökéletesen elég, a mai kere-

seti források ezt még kibírják és ha következetesen csak ennyire szorítkozunk, nem csak a tisztelt marháknak áremelkedése alól emancipáljuk magunkat, de szolgálatot teszünk a zsebünknek és legfőképpen az egészségünknek.

Dr. Balkányi Ede.

A választójog kiterjesztése és Debreczen.

A vasárnapi népgyűlés.

Az általános, titkos és egyenlő választójog érdekében vasárnap délelőtt 10 órakor a Bika-szálloda dísztermében tartandó nagy népgyűlés egyike lesz a legjelentősebb ilyen gyűléseknek, amelyeket a választójog szövetsége rendezett. A gyűlésen maga Bánffy Dezső is megjelenik és hosszabb szónoklatot fog mondani. Vele együtt oly kiválóságok és oly kitűnő szónokok jönnek le a népgyűlésre, mint ifj. dr. Erdély Sándor képviselő, dr. Messinger Simon ügyvéd és Haypál Benő budai ref. lelkész stb. A Debreczen környéki városokban létező választójogi szövetségi fiókok is kiküldik a képviselőiket a gyűlésre, jelezni kívánván ezzel és annak kiváló jelentőségét. A népgyűlésre Budapestről lejövő vendégek szombaton este a 7 óras gyorsvonattal érkeznek s a liga helyi fiókjának tagjai megjelennek fogadásukon az állomáson.

A népgyűlésre a következő meghívót bocsájtották ki:

Az 1848. évi V. t.-c. óta, amely a mostani választójogi törvény alapelveit lerakta s az 1874. XXXIII. t.-c. óta, amely a törvény kereteit mérsékelten bővítette, Magyarországon mélyreható gazdasági és társadalmi átalakulás ment végbe; az új polgári középosztály, mely mint nemzeti értelmiség képviseli Magyarországon a gazdasági és társadalmi haladást és a nyugati műveltséget, jórészt épp úgy ki van zárva a politikai jogokból, mint ahogy nem tud gyakorolni a törvényhozásra és saját adójának megállapítására semmi befolyást a kisbirtokosság és az ipari munkásosztály sem. Ezt egyetemes, nemzeti és minden pártérdeken felül álló érdek az általános, titkos és egyenlő választójognak sürgős törvénybe iktatása, hisz egész népünk gazdasági haladá-

sát és műveltségbe való felemelkedését csak az ország demokratikus szervezete biztosíthatja, amely a jogegyenlőségen épül fel, ennek az alapja pedig az általános, titkos és egyenlő választójog. Mi, Debreczen polgárai, ennek a meggyőződésünknek kifejezésre juttatása végett 1910. október 9-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a Bika szálló dísztermében népgyűlést tartunk, amelyen az általános, titkos és egyenlő választójog országos szövetségének elnöke, báró Bánffy Dezső v. b. t. t. ur s vele együtt több országos nevű férfi is meg fog jelenni és fel fog szólalni. Erre a népgyűlésre Debreczen város közönségét pártkülönbség nélkül tisztelettel meghívjuk. Az általános, titkos és egyenlő választójog országos szövetségének debreczeni fiókjá és az ehhez csatlakozott polgárok:

Aczél Géza főmérnök, dr. Bacsó Dezső ügyvéd, Bakóczy Gábor gazdálkodó, dr. Balkányi Samu orsz. képviselő, Balassa Sándor szerkesztő, dr. Balázs Bertalan ügyvéd, arca Barna tanító, Barra Gyula banktisztviselő, Bárdos Géza főtitkár, Békés Lajos kereskedő, Beznák Aladár tisztviselő, Berzöffi Vince banktisztviselő, Bodnár József asztalosmester, dr. Brunner Lajos orvos, dr. Czako Zsigmond orvos, Czeizinger Gyula banktisztviselő, Czeizinger Lajos számtiszt, dr. Csathl Sándor ügyvéd, Csűrös Béla tanár, dr. Csűrös Ferenc tanár, Csurka István iparisk. igazgató, Dávidházy Kálmán könyvkötő, Debreczeni Jenő világitási igazgató, Debreczeni Lajos, fogy. adóhivatalnok, gróf Degenfeld József nyug. főispán, Domanek István hírlapíró, Falábu Dezső tanár, dr. Fajér Ferenc ügyvéd, dr. Ferenczy Gyula, akadémiai tanár, Földes Sándor elektrotechnikus, Frankl Andor kereskedő, Frank Rezső kereskedő, Frankovszky Gyula magánzó, dr. Frankovszky Gyula ügyvédjelölt, dr. Freund Jenő ügyvéd, Frigyesi Jenő bankigazgató, Fülöp Miklós bádogosmester, Ganojszky László banktisztviselő, Gaszner Géza cégvezető, dr. Gáspár Géza orvos, Gerebny Pál földbirtokos, dr. Gévay Béla ügyvédjelölt, Glück Izidor kereskedő, dr. Grósz Pál orvos, dr. Gulyás István tanár, Györfly Aladár kereskedő, Györy János hivatalnok, Hajnal Artur kereskedő, dr. Hajnal Dezső orvos, Hajós Géza kereskedő, Halmos János biztosító titkár, Handtel Vilmos bankigazgató, Harangi Sándor földbirtokos, dr. Horvát Sándor ügyvéd, Havas Kálmán banktisztviselő, Havas Pál banktisztviselő, Havani József tanító, Hochfelder Jakab kereskedő, Hoffmann Kálmán banktisztviselő, Horvay Lajos tanító, Hugyecz Emil tisztviselő, dr. Hüttér Károly orvos, Jánosi Zoltán lelkész, dr. Jászi Viktor jogtanár, Kardos

Ugylátszik, megcsiptem a legényt, mert zavarba jött.

— Dehogy; hiszen ismersz és nem kötöm magam egyhez. Ugy-e, ostobaság is lenne?

— Miért lenne? Sőt ez az egy mentené ki azt az ostobaságot, hogy nem megy el váhová jó levegőre, pihenni. Mert ez ráfér mindenkire. Még a legegészségesebbre is. Nohát mentsd meg előttem a reputációd, hogy nem a sörök, meg a nyári szerelmek kedvéért, de valaki kedvéért maradtál itt.

— Jól van hát, vallok, — nyögte ki végre — van itt valaki, aki miatt nem tudok innen elmenni. Mindennap elbucsuzom tőle s minden másnap újra csak nála vagyok. Szégyelem magam előtte is, ő előtte is, de hiába minden szégyen és restelkedés.

— És így azután, hogy némileg mentesd magad önmagad előtt is, igyekszel elintetni magaddal, hogy újjé, Budapestén nyáron de jó! Hát hiszen így jó is. Csakhogy akkor tedd hozzá mindig: újjé Budapestén de jó, ha az embernek van itt olyan valakije, akit csak nyáron láthat. Mert csakugyan többet ér a rossz levegő szép szeretővel, mint egyedül szivni a legőzondusabb levegőt. Hát te csak maradj itt, de én megyek.

— Hová?

— Oda, ahol legalább levegő van. Mert az is alapigazság ám, hogy ha pedig senkije sincs már az embernek még nyárra se, hát legalább jó levegőjü helyre menjen el haladkolni . . .

hol jártak. Ha nem lenne szégyen őszel bevallani, hogy sehol se voltunk, hát odahaza ilnénk nyáron is. Vagy legföljebb följönne minden okos ember ide nyaralni Budapestre.

— Hát te csakugyan itt akarsz maradni?

— Nem tudok elmenni. Minden nap elhatároztam, hogy másnap megyek s mégis csak maradok. Kényelmes, kedves és kellemes itt lenni.

— De a levegője csak nem valami ózondus ilyenkor a pesti utcáknak? Ezt már csak nem hitetheted el magaddal?

— Bánom is én a levegőjét. Az én tüdőm ép, bírja a rossz levegőt is. Különbösen is én egészséges emberről beszélek. Annak nem kell elmenni sehová, aki beteg, az persze, hogy menjen és gyógyítsa magát. De nem is olyan rossz ez a pesti levegő; meg aztán husz perc alatt kint lehet az ember a legszebb erdőben, a Zugligetben, vagy a Hüvösvölgyben és szívhátja az ember a legtisztább erdei levegőt és járhat az ember olyan tiszta erdei utakon, aminők fürdőhelyeken sincsenek.

— S ezek a csodaszép budai nyári esték! Átrándul az ember Budára valakivel, egész délután kint mászkál a hegyekben s estére pompásan megvacsorázik a Politikusnál vagy a Márványmenyasszonynál! Jó ételek; a vendégek csupa szép asszonyok, szép leányok s kicsoda libák!

— Jó, jó, de ezek csak az esték! De mit csinálsz nappal? Meggyulsz a szobádban.

— Olyan hűvös a szobám, mint valami klimatikus gyógyhely. Meg azután még va-

lamit mondok én neked. Tudod, nekem jogászkoromból rengeteg pajtásom van itt, a kikkel az esztendő többi részében beszélni sem érdemes. Mind leházasodtak és így addel szakítani kellett. Mert először is unalmasak, utálatos nyárspolgárok lettek, másodsor pedig, aki közülök csunya feleséget vett el, azért haragudott, hogy miért nem mulattatom. Szóval, a régi pajtások mind komiszak lettek. De csak nyárig. Mert nyárra megint átalakulnak a szalmaözvegység révén a régi, kedves fiukká, akikkel nagyokat lehet mulatni. Bolond, aki nem itt nyaral, ha csak nem beteg.

— Csakhogy az itteni mulatós nyaralások után hamarosan beáll ám majd becses lábaidba a podagra és a sörától, meg egyéb italozásoktól majd halálra romlik a veséd.

— Bánom is én! Akkor majd gyógyítom magam! De addig élek. Bolond, aki reggel a gondol, hogy este lesz. Most még jó a tudóm is, vesém is, hát itt nyaralok. S hol van annyi nyári szerelem, mint itt. Az ember egy kis fantáziával Shiráz rózsaberkeiben képzelheti magát. Aki asszonynépség itt marad nyáron, az mind valóságos kezes báránya. Ezekért is érdemes itt maradni.

— Sok okot fölhoztál, amiért itt maradsz. Szinte gyanusan sokat. Ugylátszik, szükségét érezted, hogy mentesd magad, amiért itt maradtál. Ez gyanus. Mintha a sok okkal az egy igazi okot akarnád elleplezni.

— Dehogy is. Azért maradok itt, mert újjé, Budapestén de jó!

— Nem egy valaki kedvéért?

Lipót kereskedő, Kaszanyitzky Andor kereskedő, Kegyes Ferenc sirkőraktáros, dr. Kenézy Gyula igazg.-főorvos, Kerékgyártó József tanító, Kertész János földbirtokos, Keserü Sándor ácsmester, Klepper Albert kereskedő, Koncz Lajos bankigazgató, Koncz Dezső banktisztviselő, Kónya László órász, Kovács Aladár vendéglős, dr. Kovács Gábor jogtanár, Kovács Károly pénztáros, Kóris Pál tisztviselő, dr. Körösi Kálmán ügyvéd, dr. Kun Béla jogtanár, Kuncz Vilmos kereskedő, Kurián Gyula órász, dr. Legányi Gyula orvos, Lengyel Samu kereskedő, Lévy Gyula banktisztviselő, dr. Lukács Béla ügyvéd, Lukács Frigyes tőzsdebizományos, Mandel Lipót kereskedő, Martinek Ferenc banktisztviselő, Mentze Henrik kereskedő, Mezei Dezső banktisztviselő, Molnár Ernő szállító, Molnár Ferenc kereskedő, Molnár László kiadóhiv. főnök, ifj. Monoky Lajos magántisztviselő, Nagy Sándor kőmives, Nagy Vilmos tanár, Némethy László banktisztviselő, Nánássy Lajos kőmives-mester, Nyáry Béla tanár, Oláh Gábor könyvtártiszt, Oláh Ignác banktisztviselő, dr. Olchváry László ügyvéd, Osváth Ödön könyvtártiszt, Ókrös István tanító, Papp Dónát férfinő, Petrányi Béla banktisztviselő, Piros Béla lakatosmester, Pitombi Miklós kőfaragómester, dr. Popper Mór ügyvéd, Pösch Dezső szerkesztő, Radákovits Géza gyógyszerész, Radó Dezső fogalmazó, Radó Sándor tisztviselő, Rauch Árpád mérnök, dr. Rédei Rezső segédtitkár, Reinbold Miklós banktisztviselő, Reiner Mór kereskedő, dr. Révi Sándor ügyvéd, Róka Imre kiadóhivatali főnök, dr. Ruzska István ügyvéd, Sándor Imre kereskedő, Sággy István kereskedő, Scheibner József asztalos, Schenk József kereskedő, ifj. Schwarz Vilmos bankigazgató, Sipos Ferenc banktisztviselő, Somossy László kereskedő, Sóvágó József kőmivesmester, dr. Spitz Lipót ügyvéd, dr. Strelinger Győző orvos, dr. Szabó Ferenc ügyvéd, Szabó Henrik, terménykereskedő, Szabó Kálmán gyógyszerész, Szabó Miklós kereskedő, Szánté Győző gvárigazgató, dr. Szász Adolf orvos, Szávay Gyula kamarai titkár, dr. Szenes Zsigmond orvos, Szivér Elemér tisztviselő, Székely Imre szerkesztő, dr. Szöllös Dezső ügyvéd, Sztankay F. Béla fémpari igazgató, dr. Tervey Tamás ügyvéd, dr. Tihanyi József fogorvos, Than Gyula szerkesztő, Torma Lajos kőmivesmester, Török Gábor erdőmester, dr. Tüdös János orsz. képviselő, dr. Tüdös Kálmán t. főorvos, Tokay Gyula kőmivesmester, Vági István ékeszerész, Varga Béla tanító, dr. Varga Kálmán ügyvéd, Végh Gyula szücs, Viz János nyug. telekkönyvvezető, dr. Weinberger Sándor ügyvéd, Weisz Albert terménykereskedő, dr. Winkler Jenő orvos, Zoltán Ignác banktisztviselő.

Ujtás a honvédségnél.

Az önkéntesek távirótanfolyama.

Bécsi jelentés nyomán nap-nap után újabb katonai reform hire járja be a sajtót. Legújabbán arról van szó, hogy a távirás- és telefonszolgálatot, amelynek a jövő háborújában igen nagy fontosságot tulajdonítanak, az eddiginél sokkal szélesebb alapra fektetik. Eddig a honvédségnél csak nagyon kevesek nyertek ebben a szakmában Budapesten a központi lovasiskolához beosztott táviró tanfolyamban különösebb kiképzést. Ide eleinte csak huszárokat, három év óta pedig gyalogosokat is és csakis közlegényeket vezényeltek be kiképzés végett. Minthogy a szolgálat fontosságát tekintve ez nem bizonyult elegendőnek, tervbe vette a honvédelmi miniszter a távirás szolgálatnak és az ebben való kiképzésnek kiterjesztését.

E szerint minden honvédszállóalj köteles évenként egy tisztet és három önkéntest, akiket erre a legalkalmasabbnak talál, a tanfolyamra bevezényelni, akik a távirás és telefonszolgálatban nyernek ezután speciális kiképzést.

A tanfolyam április 1-től július 3-ig fog

tartani, amikor is a bevezényeltek e szakmából vizsgát tesznek, amelynek sikeres kiállása után mint önálló hegyi távirás-osztály- és járőrparancsnokok lesznek alkalmazva.

Azok az önkéntesek, akik a táviró-tanfolyamban nyernek kiképzést, külön tiszti vizsgát nem tesznek, hanem a tanfolyam befejeztével a vizsga sikeres letétele után, tehát már július 31-én nevezik ki őrmesterekké.

Forradalom Portugáliában.

A királyi család megmenekült

Kikláltották a köztársaságot.

Még folyik a vér Lisszabon utcáin; még dülnek a harcok ott, azon a területen, hol egy királyság meghalt. Kivül Portugalia határain a nagy és kicsiny királyságok területén, ahol népek és udvarok még egymással szemben állnak mint engesztelhetetlen ellenségek, megdöbbenés van az udvarokban. Mintha azt is kérdeznék: „Ez is lehetséges? Ma még hatalmas, sőt mindenható király valaki s holnap már földönfutó? Hát így lehet a népeknek és a hadseregnek a hűségében bizni?”

A portugál forradalomnak egyik jellemző momentum az, hogy elég nyíltan folytak az előkészületek a forradalomra. Sőt akadt egy nyíltzavu álamérfiu is, aki megmondta a fiatal királynak, hogy mondjon le a trónról addig, amíg békében és tisztességben mehet. Sem a politikai pártok, sem a népek hallani sem akarnak már sem a királyról, sem a királyságról. A király mégis bizott a hadseregben és abban az erőben, mely a fegyverekben foglaltatik. Hogy ez az erő ellenök is fordulhat, arra a tudatra akkor ébrednek, amikor már késő.

A másik nem érdektelen momentum az, hogy az egész forradalom Anglia előzetes tudatával és ugyszólván beleegyezésével fejlődött ki. Mennyi része volt az angol kormány-nak a portugál királyság megsemmisítésében, azt csak a további események fogják tisztázni. A faktum az, hogy most a portugál királyi palotán a köztársasági lobogó leng és hogy Manuel király hazátlanná lett és egyelőre bujdosik.

Részletes távirataink ezek:

A király szökése.

Páris, október 6.) A külügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint az oportói herceg a királyi család tagjaival az „Amerie” yachtra szállt, hogy Angliába hajózzon. Azt hiszik, hogy Manuel király is a yacht fedélzetén van.

Nem lehetett elkerülni.

Costa Alfonso, a portugál köztársasági párt vezére, a következő kijelentést tette néhány hónappal ezelőtt a világsajtó egyik legelterjedtebb francia lapjában:

— A király helyzete — mondotta immár tarthatatlan. Ha én barátja volnék Manuel királynak, őszintén megmondanám neki, hogy még a kellő időpontban köszöjön le a trónról. Nincs párt, akire támaszkodhatnék. A nép pedig már nem tűr tovább, a legkisebb erőszak láttára kitor a forradalom. Ha el kell is folynia némi ártatlan vérnek, a dolgot elkerülni nem lehet. Az elmúlt héten egy lisszaboni éjszakai gyűlésen hatvanezer ember volt jelen . . .

A portugál köztársaság kabinetje.

(Madrid, október 6.) Bajadoból érkezett hivatalos távirat szerint Portugáliában kikláltották a köztársaságot. Az ideiglenes kor-

mány tagjai: Braga Theofilo elnök, Machado külügyminiszter, Almeida belügyminiszter, Costa Alfonso közoktatásügyi miniszter.

(Madrid, október 6.) Itteni politikai körök attól tartanak, hogy ma éjjel Madridban zavargások fognak kitörni.

Lisszabon a forradalmárok kezében van. A király és a királyi család tagjai egy hadihajó fedélzetén utban vannak Anglia felé. A belügyminiszter újságírók előtt kijelentette, hogy a hadsereg legnagyobb része hű maradt Manuel királyhoz, majdnem az egész flotta azonban átpártolt a forradalmárokhoz. A király egy hadihajó fedélzetén van, amely a Tajo folyón horgonyoz. Elbas és Porto helyőrségei Lisszabon felé menekülnek.

A miniszterelnök a lisszaboni eseményekről. (Madrid, október 6.) Canalejas miniszterelnök a lisszaboni eseményekről a következő közlést tette:

— Tegnap éjjel fél kettőkor a lakosságot huszonegy ágyulövés riasztotta fel álmából. Az utcákon mindenfelé futottak az emberek, miközben a katonaság kürtjei riadót fújtak és a város különböző pontjairól fegyverropogás hallatszott. A forradalom kitört. Az ágyulövések adták meg erre a jelt. A rendőrség a fölkelőkre, akik lövéssel fogadták, bombákat dobott. A katonai csapatokat fellármázták, de ezek két pártra oszlottak, az egyik rész a lázadókhöz pártolt át. Elkeseredett harc fejlődött ki, amelynek igen sok halott és sebesült áldozata volt. A tüzörség óriási pusztításokat okozott. A forradalmárok hatalmukba kerítették a királyi palota közelében levő katonai telepet. A király a palotát elhagyta négy bizalmi embere kíséretében, akik biztonságba helyezték. A harc az utcákon tovább tartott. A nap folyamán a vidékről királyhű csapatok érkeztek Lisszabonba. A két párt hadereje körülbelül egyensúlyban van. A miniszterelnök azt hiszi, hogy az anyakirályné a Cintra palotát nem hagyta el. A vidékre a mozgalom nem terjedt át, Madrid nyugodt.

Fél a spanyol kormány.

(Madrid, október 6.) A portugáliai eseményekről itt még nem tudnak semmi bizonyosat. A közlekedési eszközök teljesen elvannak vágva. A spanyol kormány azt hiszi, hogy Portugáliában a forradalmat le fogják győzni. A spanyol kormány permanenciában van. A helyzet veszedelmes és a miniszterek egy része szorongva gondol azokra az eseményekre, melyek esetleg itt is bekövetkezhetnek. A spanyol kormányban ugyanis biztos tudomása van arról, hogy a spanyol köztársaságiak már hetek óta igen élénk összeköttetésben voltak a portugáliai forradalmárokkal, a rendőrség ellenben nem tett semmit, hogy ezt megakadályozza. Egyébként azonban a spanyol kormánykörök meg vannak arról győződve, hogy a köztársasági pártnak, miután vezérei nem értenek egyet, az országban ezidőszerint nincs elég népszerűsége és így nincs kilátásuk arra, hogy köztársasági felkelés esetén sikert arassanak.

A menekültek.

(Páris, október 6.) A Havas-ügynökség jelenti Biaritzból: Lisszabonból idemenekült utasok jelentik, hogy a forradalom pronunciamentó volt. A lakosság legalább nem vett részt eleinte benne. Tüzezerdek lövöldöztek a polgári gárdára. Kiszámu csapat maradt csupán hű a királyhoz. A lázadó csapatok a főváros összes stratégiai pontjait megszállták. Az áldozatok száma nagy.

Portugália pénze.

(Darmstadt, október 6.) A Darmstaedter Bank zár alá vette a portugál kormány követelését. Portugáliának a banknál nagy folyószámlája van, mely Portugál javára körülbelül két milliónyi többletet mutat fel.

A forradalom és külkereskedelmünk.

A lisszaboni viharok aktuálissá teszik annak a vizsgálatát, milyen gazdasági nekuszusban vagyunk Portugáliával. Ezzel az országgal való forgalmunkban csak egy cikknek jut valamelyes szerepe, a magyar dongának. Portugália vásárlója a magyar dongának és ebből a cikkből a legutóbbi statisztikai adatok szerint körülbelül tízezer méter-mázsát vittünk ki. Ez az egész gazdasági

kapcsolatunk a forrongó országgal. Kivitelre került ugyan cukor és maláta is, de ezt főleg Ausztria szállította. Behoztunk még az egész monarchia külkereskedelmét tekintve ötszázhuszezer korona ára fát, továbbá 255.000 korona ára faárut és parafát.

Ujabb hírek.

(Madrid, október 6.) Lisszaboni táviratok szerint az első ezred, amely föllázadt, a 13. gyalogezred volt, amelynek tulajdonosa a spanyol király. Egy tisztet, aki a mozgalmat le akarta verni, agyonlőttek. A 12. és 1. gyalogezred azonnal csatlakoztak a mozgalomhoz. Ebben a pillanatban a kikötőben veszteglő hajóraj parancsnoka kitzizette a köztársasági lobogót, amelyet a hajók ágyulövessel üdvözöltek.

(London, október 6.) Lisszabonból jelentik, hogy a hajóágyuk golyói nagy kárt tettek a városban és különösen a királyi palota környékét majdnem egészen elpusztították.

(Lisszabon, október 6.) Most már egészen nyilvánvaló, hogy a portugál királyság egész bukását az ifjú király mérhetetlen teközlása idézte fel. Ugyanis nemrég 27 millió kölcsönt vett fel a király azon feltétellel, hogy azt a civillistából lassanként fizeti vissza.

(Páris, október 6.) Duroga Teofil, az igazságügyi kormány elnöke a köztársaság proklamálását ma hivatalosan közzétette. A kormány őriási haderőt vonlatott fel az alkalomra, mely jobbára csendőrökből és rendőrökből állott.

Lisszabonból jelentik, hogy Anglia teljesen elismeri a köztársaságot.

Lisszabonban a fosztogatások teljesen megkezdődtek. A csőcselék nagy csoportokban jár a városban és vadul zsákmányába vesz minden megfogható. A kolostorokat és zárdákat ma elzárták és erős fedezettel őriztetik, mert féltik, hogy a rabló horda a kolostorokban és zárdákban elhelyezett kincsekre tör.

(Madrid, október 6.) Spanyolországban hivatalosan még semmit sem tudnak a Portugáliában történekről. A közvélemény itt erősen a köztársaság felé hajlik.

A király biztos helyen van.

(Páris, október 6.) Mánuel király arra a hirre, hogy a forradalom kitört, négy emberrel, akikben föltétlenül bizott, azonnal elhagyta a palotát és Cintrába ment. A forradalmárok az utcákon torlaszokat építettek és katonákat küldtek ki hidak és a táviró hivatalok megszállása végett. A vidékről tegnap egész nap érkeztek csapatok, egy részük a monarkisták, másrészüik a forradalmárok támogatására. A két csapat egyformán erős volt. Csak este, amikor a tengerészcsapatok egyrésze is átment a forradalmárokhoz, a monarkisták ügye el volt veszve. Azt hiszik, hogy a király és az özvegy királyné még eddig nem hagyta el Cintrát. Néhány kerületben a lakosság nem támogatja a mozgalmat.

A református iskolák tulzsufoltsága.

Visszhang dr. Tüdös János felszólalására.

Lapunk legutóbbi számában beszámoltunk a városi közigazgatási bizottság ülésén történekről, s megemlékeztünk dr. Tüdös János ott elhangzott felszólalásáról.

Sem többet, sem kevesebbet nem irtunk, mint ami történt, nem irtván másról, mint amit dr. Tüdös János és Csánky Viktor tanfelügyelő mondtak a Csapó kerti iskoláról.

Most azután erre vonatkozólag egy nyilatkozatot kaptunk, melyet azzal a megjegyzéssel adunk közre, hogy mi is, mint a többi helyi lapok, csak azt irtuk, ami a közigazgatási bizottságban felszólalás alakjában érintetett, ha tehát valaki tévedett, nem mi volunk az.

Mi egyszerűen regisztráltunk s itt adjuk a tudósításra kibocsájtott nyilatkozatot:

Több helyi lap mai — október 6. — számában a városi közigazgatási bizottság üléséről szóló referendaképen, valótlanul tartalmazó tudósítás jelent meg a debreceni református iskolák, különösen a Csapó kertiek tulzsufoltságáról. Ezzel ellenkezőleg a valóság az, hogy a debreceni 64 református tanterem közül csak egyetlenegyben van a 80-ban megállapított törvényes létszámnál egygyel több, tehát 81 növendék s ez is azért, mert 1 róm. kath. vallású s a m. kir. Gyermekekmenhelyen lakó, nyomorék és gyenge lelcet fel kellett venni a Jókai-utcai fiúiskola első osztályába, mint legközelebb fekvőbe, mert testi gyengesége miatt messzebb eső iskolába küldeni lelketlenség lett volna. Minden többi tanteremben — kettőt kivéve — melyekben eléri a törvényes létszámot — ezen, tehát 80-on alul van a növendékek száma. Az erre vonatkozó hivatalos kimutatást alulirotnál bárki megtekintheti. Ugy látszik, hogy a jóhiszeműleg felszólalt dr. Tüdös János közigazgatási biz. tag ura, a debreceni egyháznak és iskolának valamely rosszakarója félrevezette s ebből származott aztán a közigazgatási bizottságnak, tanfelügyelőnek és a sajtónak félrevezettetése. Debrecen, 1910. október 6. Szele György, református lelcész, iskolaszéki elnök.

Megbízható czimtar csakis a Debreczeni Független Ujság képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járattja. Másnak még pénzért sem adjuk.

A Haverda-ügy negyedik tárgyalása.

A szabadkai gyilkosság.

Ma negyedszer ült össze az esküdtbírság Budapesten, hogy ítéletet mondjanak abban a sok botránnyon keresztülvergődött bűnpörben, a melynek vádlottjaiként Jánossy Aladár Haverda Mária és Vojtha Antal állanak az igazságszolgáltatás előtt. A pör előzményei tulontul ismeretesek. A bűntett, amely Haverda Mária és két udvarlóját vádolják, annak idején a mult év tavaszán nagy feltűnést keltett és heteken át foglalkoztatta a közérdeklődést. Már az egész ország ismeri a Haverda családot, tagjainak egymáshoz való viszonyát és annak a viszálykodásnak minden mozzanatát, mely a meggyilkolt édesanya és leánya közt éveken át megszakítás nélkül tartott és amely egyiküket a piztoly csöve elé állította, másikukat a vádlottak padjára juttatta. A súlyos bűntettel vádolt leány két szerelmesével a mult év november 1-én állott először az esküdtszék előtt Szabadkán. Aztán még egy tárgyalás következett Szabadkán, utána a szegedi fölmentés és most az utolsó felvonás kezdődött.

A főtárgyalási terem kilenc órára félig se mtelt meg, tíz órára azonban minden helyet elfoglaltak azok, akiknek a szerencse jegyet juttatott. A hallgatóság között, az elnöki intézkedésnek megfelelően, nő nincsen. A folyosót is ellepték az érdeklődők, sőt a rendőség is kivonult. Rendőrök állottak el a terem három ajtaját, nehogy valaki jegy nélkül belophassa magát.

A tárgyalás.

Pontban kilenc órakor az elnök a szokásos formásokkal megnyitja a tárgyalást. Az elnök megállapítja, hogy minden érdekelt jelen van és elrendelte a vádlottak bevezetését. Nyilik az ajtó és szuronyos börtönőrök kíséretében megjelennek a már jól is-

mert vádlottak. Jánossy Aladár és Vojtha Antal két zakkóruhát, Haverda Mária egyszerű kék ruhát és fekete florentinkalapot visel.

Gyilkosság és felbujtás.

A tárgyalás elnöke dr. Baloghy Ernő, szavazó bírák: Mikovich Lajos és Füzessey Zoltán. A vádat dr. Nagy Béla ügyész képviseli. Jánossy Aladárt dr. Dési Géza és dr. Szeghő Gábor, Haverda Mária dr. Balassa Ármint, Vojtha Antalt pedig dr. Gál Jenő védi. Orvosszakértőknek beidézték dr. Minnich Károlyt és dr. Németh Ödönt. Ellenőrző orvosszakértő dr. Kiss Ödön.

Az enök elrendeli a vádirat rendelkező részének a felolvasását, amely Jánossy Aladárt gyilkosság bűntette miatt, Haverdát és Vojthát pedig, mint bűnszegédeket helyezi vád alá.

Dr. Nagy Béla csatlakozik a szegedi ügyész vádindítványához és Haverda Mária ellen felbujtás címén emel vádat.

Dr. Balassa Ármint ez okból a vádirat felolvasása miatt jogorvoslatot jelent be.

Az elnök elrendeli, hogy Haverdát és Vojthát vezessék vissza a fogházba, egyben felszólítja Haverdát, hogy azt a ruhadarabot, amelyet a fején visel, a tárgyalás további során ne használja.

Haverdát és Vojthát kivezetik, az elnök Jánossyt szólítja. Figyelmezteti, hogy szálljon magába és tegeyen föredelmes vallomást.

Az elnök: Bűnösnek érzi magát?

Jánossy: Igen.

Az elnök: Fiatalkori életéről tud beszélni?

Jánossy eleinte lassan, aztán egyre folyékonyabban beszél. Az anyja ellenszenvvel viseltetett irányában. Elbeszéli, hogy apró gyerekes csíny, valami notesz elcsesése miatt eltávolították az iskolából. Erre anyja ellenszenvé még nagyobb lett, annyira, hogy csaknem teljesen szakítottak. Azután megpróbálkozott a színészetrel, de nem sok sikerrel. Miskolcon kórista volt, nemsokára azonban a színészpályát is elhagyta. Csupa ismeretes dolog, amelyet már kétszer mondott el Jánossy a nyilvánosság előtt. Majd rátér arra, hogyan szerzett hamis érettségi bizonyítványt. Azután körjegyző lett. Következett a fegyelmi és a jegyzőségéből is kicsöppent. Jánossy beszél, egyre beszél, mint ha csak most mondaná először ezeket az ismeretes dolgokat. Rátér a Jarmatzkyval való megismerkedésének előadására. Elmondja, hogy jutott egyre közelebb Haverda Mária-hoz. Két évvel ezelőtt 1908. május 1-én, közös lakást vettek fel.

— Mikor vallott először Haverda Mária-nak szerelmet?

— Tulajdonképpen nem vallottam szerelmet. Haverda Mária-t hozzáférhetetlen uriaszonynak gondoltam, akit messze magam fölé helyeztem. Talán soha sem került volna erre sor, ha Haverda Mária szinte rá nem kényszerít.

Azután Vojtha Antal szereplésének ismertetésére kerül a sor. Vojtha egyre sürűbben ellátogatott Jánossyékhoz és annak rendje és módja szerint udvarolni kezdett Haverdának. Jánossy veszedelmes vetélytársat látott benne, annál is inkább, mert észrevette, hogy őt folyton kicsinyíti szerelme előtt. Jánossy és Haverda időközben súlyos pénzzavarokkal küzdöttek s alig volt remény, hogy egyhamar befejeződik az a pör, amely Mária és az anyja között az örökség miatt folyt. Ekkor jutott szerephez Klein Lipót szövetkezeti igazgató, aki az örökség reményében havi háromszáz korona kölcsönt adott Mária-nak. Mária és Vojtha egymáshoz való viszonya egyre jobban aggasztotta Jánossyt, majd amikor Fejérváriné, a ház-mesterné, tudtára adta, hogy Vojtha két éjszakát a lakáson töltött, elhatározta, hogy szakítani fog Mária-val. Erre azonban nem került sor, mert Mária mindent tagadott. Később Vojthának két levele került a kezébe. A levelekből kézzelfogható bizonyítékot szerzett arra, hogy Vojthának és Mária-nak viszonyuk volt egymással. Mária akkor is tagadott és Jánossy nem a bizonyítékoknak hitt.

„Meg tudnám ölni!”

— Mikor került szóba az öreg Haverdáné?

— Addig nem beszéltünk róla, amíg nem állott közénk Vojtha. Azután sokszor beszélünk az öreg asszonyról, akire Mária nagyon sokat és keservesen panaszkodott. Természetesen én is mély gyűlöletet éreztem az öreg asszony iránt és egyszer fölháborodásomban olyan kijelentést tettem, hogy meg tudnám ölni. Mária egyre idegesebb lett, a minék szintén az anyja volt az oka. Erről beszéltük március 3-án Vojtha Antallal az utcán, s mikor a Deák-térre értünk, neki is azt mondtam, hogy le tudnám löni az öreg asszonyt. Nehány nap múlva Haverda Mária elmondta, hogy borzasztó álma volt: ketten megölték özvegy Haverdánét és a véres holttestet fölcipelték a padlásra.

— Ezt meg lehetne tenni — mondtam én, — ezzel azonban inkább csak érzéseimet akartam kifejezni.

— Erről beszélni sem lehet, — mondta Mária.

A szabadkai tanulmányut.

— De azután tovább beszéltünk a do-logról és szinte észrevétlenül áttértünk a gyilkosság kitérvezésére. Mária azt mondta, hogy Vojtha fővárosi detektív volt, ő ismeri az ilyen ügyeket és tanácsokat adhat. Ezen a napon, március 6-án, a Royal-kávéházban találkoztunk. Ott megint elmondta Mária azt a nevezetes álmot, majd Vojtha olyan kijelentést tett, hogy meg lehetne ölni az öreg asszonyt, mert a gyilkosságok kilenczted része titokban marad. Csak ügyesnek kell lenni. Katonai térképet vettünk Kovács Géza tartalékos hadnagy nevében és azon tanulmányoztuk a terepet, Haverda Boldizsárné szőlőjét. Néhány hét múlva Vojthának Vársárhelyre kellett utaznia valami kölcsön ügyében. Mária akkor azt mondta, hogy ez a kedvező alkalom arra, hogy Vojtha megmutathassa a szőlőt. Így is történt. Szabadkára utaztunk, kimentünk a szőlőbe, ahol Vojtha megkérdezte a járőreket, hogy melyik a Haverdáné szőlője. Azután megmutatta Vojtha azt az utat, amelyen az öreg asszony sétálni szokott. Mária instrukciójának megfelelően Vojtha azt mondta, hogy ezen az uton két és három óra között szokott végigmenni az asszony. Mi ott vártuk egész délután, de nem jött. Vojtha megmutatta még Haverdáné házát, azután kimentek az állomáshoz és visszautaztak Budapestre. Az uton többek között azt mondta Vojtha, hogy mit szólnék ahhoz, ha Mária harmincezer forintot adna a gyilkosság végrehajtásáért. Azt feleltem, hogy ha megtenném, akkor szerelemből tenném meg. Ez március 26-án történt.

— Nem mutatták meg magának Haverdáné fényképét?

— Nem láttam soha. De elmondták, hogy milyenek az arcvonásai.

— Ettől az időtől kezdve — folytatta Jánossy — nagyon ideges voltam, a hivatalomat elhanyagoltam és állandóan a szabadkai ut emlékével és benyomásával foglalkoztam. Később Mária biztatására elhatároztam, hogy ismét Szabadkára utazom, hogy megismerhessem z öreg asszonyt. Mária adott pénzt az utazásra és elkérte Vojthától féljegy vasúti igazolványát, hogy olcsóbb legyen az utazás.

Mindezt úgy rendezték, hogy Vojtha nem tudta, hogy a jegy mire kell és hogy mikor utazom. Haverda Mária ellátott instrukciókkal és elutaztam. Délben elmentem az öreg asszonyhoz, becsengettem és azt kérdeztem tőle, hogy az ügyvédi irodában mikor kezdődik a délutáni hivatalos óra. Jól megnéztem az öreg asszonyt, aki azt válaszolta, hogy félháromkor menjek. Mivel Mária arra is utasítást adott, hogy figyeljem meg, mikor megy az öreg asszony a szőlőbe délután a szőlőbe vezető uton elhelyezkedtem. Az asszony három és négy óra között tiúnt föl, amikor ismét alkalmam volt jól megfigyelni. Azután visszautaztam Budapestre, ahol Vojtha azzal fogadott, hogy megkapta a pénzt. Nemsokára szóba került, hogy most már meg lehet vásárolni a revolvért.

— Melyikük beszélt erről? — kérdezte az elnök.

Arra nem emlékszem határozottan. Csak azt tudom, hogy a témát állandóan felszínen tartották és folytonosan színezték előttem. Vojtha olyanokat mondott, hogy ha nem élne az öreg asszony, Mária anyagi zavarai megszűnnének és megszűnne az idegessége.

Az elnök tíz percre felfüggeszti a tárgyalást, amelyet Jánossy az utolsó negyed-órában már gyakori vizívással szakított meg.

Haverda Mariska vallomása.

Gál Jenő, Haverda Mariska védője és Balassa dr. felszólalásai után bevezették a szuronyos börtönőrök Haverda Mariskát, aki az elnök lényegtelenebb kérdéseire felelt. Elmondta, hogyan ismerkedett meg Jánossival és Vojthával és az utóbbira nézve azt állítja, hogy Vojthával ő sohasem kacérkodott. Nem igaz, hogy tudott volna Jánosi előzetes terveiről. Elmondta, hogy 136 ezer korona adóssága volt, melyből 100 ezer koronát magára vállalt. Jánossival való viszonyát hosszasan ismerteti.

A bíróság tanácskozára vonult vissza annak kimondására, hogy a memoárokat felolvassák-e. A bíróság úgy döntött, hogy csak a kisebb memoárokat és vallomásokat olvassák fel. Ezeket is csak úgy, ha a szükség úgy kívánja.

Vojthát szembesítik Jánossyval. Vojtha szemébe mondja, hogy nem igaz, amit Jánossy róla vallomásában tett. Itt hevesen összetűznek és a kínos incidensnek csak az elnök erélyes rendreutasítása vetett véget.

A tárgyalást háromnegyed tizenegy órakor félbeszakították és holnap folytatják.

Megbízható czintár csakis a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járátja. Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

Agyonütötte a hordó.

Szerencsétlenség Kabán.

Ma délután 4 órakor Kabán a vasuti állomásnál borzalmas szerencsétlenség történt, mely egy szegény özvegy asszony halálával végződött.

Az eset részleteiről kabai tudósítónk telefonon a következőket jelenti:

Özv. Keller Józsefné Morgenstern Sára kofaasszony harmadmagával ma délután a kabai vasutól egy nagy stráfkocsin bort szállított be a községbe. Menet közben a kocsinak egyik kereke kiesett és kocsin felborult, a rajta ülők a kocsin alá kerültek. A legurult hordók egyike Morgenstern Sára kofaasszonyra ráesett és a mintegy öt métermázsas súlyu nagy hordó az asszonyt teljesen összelapította. A rettenetes nagy zuzódás következtében az asszony szörnyet halt.

A kocsiról leesett másik három ember kisebb-nagyobb zuzódásokat szenvedett. Ezeknek azonban komolyabb bajuk nem történt. A szerencsétlenség helyszínén azonnal megjelent az előjáróság és a községi orvos. A helyszíni szemle megtartása után jelentést tettek a borzamas esetről a debreczeni királyi ügyészségnek, mely a további intézkedéseket megtette.

A szerencsétlenségért a kocsist okozták, aki nem volt elég elővigyázatos és nem vette észre, hogy a kocsin tengelyszöge elveszett, ami a kerék kiesését okozta.

A szerencsétlen asszony csak néhány hónap óta özvegy. Mindössze 20 esztendő még. Egy három hónapos gyermeket hagyott hátra.

Holnap délután temetik el.

Összeégett asszony.

Borzalmas szerencsétlenség Hosszupályiban.

Ma délelőtt borzalmas szerencsétlenség történt Hosszupályi községben. Egy asszony eddig még ki nem derített okból a saját lakásán teljesen összeégett.

Az est részletei a következők:

Délelőtt 11 órakor Csernay Istvánné 62 éves asszony a konyhában foglalatzkodott, miközben valószínűleg a tüzhelyről kipattant szikra által a ruhája tüzet fogott és pár pillanat alatt az egész asszony lángokban állott. Minthogy nem volt senki közelben, aki segítségére siethetett volna, az asszony teljesen összeégett.

A szerencsétlen asszony férje hegyőr. Délben, midőn haza ment ebédelni, megdöbbenve látta, hogy mi történt a feleségével. Az asszonyt ott találta teljesen szénné égvé. A férje rá sem ismert.

A vizsgálatot azonnal megindították, annak a kiderítésére, hogy miként történt a végtelen szerencsétlenség. Felmerült a kérdés, hogy öngyilkossági szándékból az asszony em-e maga gyújtotta meg a ruháját? De ezt a feltevést megdönti az, hogy az asszony sohasem panaszkodott életuntságról és nem is volt semmi oka az öngyilkosságra. A legvalószínűbb, hogy az asszony ruhája tüzet fogott a tüzhelytől és hiába kiabált a meggyuladt asszony, nem jött senki sem segítségére, azért mert a közelben nem volt senki.

A szerencsétlen véget ért asszonynak hét gyermeke maradt hátra.

Temetése a holnapi nap folyamán lesz. Az egész község lakossága közt nagy a részvét a szerencsétlen asszony iránt, akit mindenki szorgalmas, és családját szerető asszonynak ismert.

A debreczeni kir. ügyészség ma délben hozott jelentést az esetről és a temetési engedélyt megadta.

Megbízható czintár csakis a Debreczeni Független Ujság Képes Naptárában van, ezt a nagyszabású naptárt pedig csakis úgy kaphatja meg, ha a lapot járátja. Előfizetőknek ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

HIREK

Október 6.

Az aradi tizenháromnak gyászünnepe.

Amagyar nemzet történetének egyik legszomorubb lapját az aradi tizenhárom vértanúk kivégzésének fejezete tölti be. E napot kegyeletes érzésekkel eltelve az egész ország hazafias közönsége méltó módon ünnepelte a mai napon. A nemzeti nagy kegyeleti érzés-től áthatott polgárok ajkairól felszállt a mai napon a gyászszolozsma és a fohász a magyarok Istenéhez, hogy az tartsa meg ezt a sok ezer megpróbátatáson keresztülment nemzetet még sok ezer éven át és a megbínhódott multért és jövődóért csak áldás és béke, meglegedettség honoljon e martiroknak vérelv megsezentelt földön.

Az aradi tizenhárom emlékezetének volt szentelve a mai nap. Kiemelkedő momentuma volt ma különösen az aradi ünnepélynek, hogy az évek óta hagyományos politikai színezet elmaradt az ünnepelésből. És ez igen fontos momentum és biztató jel a jövőre nézve. Tisza István gróf aradi beszéde meggyőzőt mindenkit ma — még a legpesszimistikusabb embereket is — arról, hogy a nemzet nagyjainak kegyeletes ünnepén csak úgy lehet igazán a nemzet osztatlan nagy egészéé, ha az minden pártpolitikai színezet nélkül folyik le.

Debreczenben a különféle iskolákban is gyászünnepek tartottak a mai napon. Is-tentiszteleteket tartottak a nagytemplomban,

Uj!

Hangszer üzlet megnyilt!

Szendrő Sándor modern hangszer üzlet Debreczen, Batthyány-u. 22. sz. a.

Uj!

a róm. kath. templomban és az izr. templomban, ahol mindenütt nagyszámu közönség volt jelen.

Az iskoákban, ugymint a róm. kath. főiskolán, polgári fiúiskolában, felső kereskedelmi iskolában ünnepélyek voltak, amelyek kegyeletes beszédekkel, szavatokkal emlékeztek meg a magyar nemzet tizenhárom vértanujának örök gyásznapjáról.

Ezen ünnepségeken a tanuló ifjuságon kívül a közönség is nagy számban vett részt.

A város középületein fekete zászló lengett s hirdette a nagy nap jelentőségét. Az ünnepi istentiszteleteken a város tanácsa is képviseltette magát.

Az aradi tizenhárom vértanu gyászünnepe ma ment végbe Aradon, a képviselőház, a pártok, a törvényhatósági küldöttségek és a nagyközönség jelenlétében. Az ünnepi beszédet Tisza István gróf mondta és a képviselőház nevében egy a vértanuk szobrát, mint a vesztőhelyet megkoszoruzta. Beszéde, melyhez iméltán igen nagy érdeklődéssel vártak, rendkívül nagy hatást tett.

Az ünnepi alkalom kapcsán kifejezett eszmék teljesen megfelelek a magyar történelem nemzeti felfogásának. Vázolta azt a történelmi fátumot, mely évszázadokon által szembeállította a dinasztia és a nemzetet és történelmi szükségnek mondta a vértanuknak küzdelmét oly véraldozatnak, melynek gyümölcsét a mai boldogabb kor élvezi.

Azt mondta, hogy nem szégyen a bitófa, hanem dicsőség és végül arra hivatkozott, hogy a fejedelmek és a nemzet éppen e nagy áldozatok eredményeként már ma megértik egymást, közösen áldoznak a nemzeti hősök emlékének.

— **A mai közös minisztertanácsból.** Hazay Samu honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszterrel hosszasan tárgyalt a katonai perrendtartás reformjáról, a tárgyalások azonban meakadtak. Hazay honvédelmi miniszter már visszatért Budapestre. Székel Ferenc igazságügyminiszter még Bécsben van. Lukács magyar pénzügyminiszter és Bilinszky osztrák közös pénzügyminiszter holnap tárgyalnak a bankszabadelom ügyében. Lukács László pénzügyminiszter holnap a királynál audienciára jelentkezik.

— **Előadás az alkoholizmusról Debrecenben.** Dr. Dóczy Imre, „Az Alkoholizmus” című lap szerkesztője holnapután Debrecenben előadást tart az alkoholizmusról. Az egyik előadást a közigazgatási tanfolyamon tartja, a másikat a csendőrségnél.

— **Az ujoncok és a kolera.** Pár nap óta szokatlan élénkség uralkodik a nyulási barakokban. Alig vonultak be a besorozott ujoncok, megjött a hadügyminiszter rendelete, mely szerint a kolera elleni óvintézkedések megtétele céljából különös gondot kell fordítani az ujonc katonákra. A rendelet szerint az ujoncokat öt napig vissza kell tartani bevonulásuk helyén és ezen idő alatt megfigyelés alá kell venni a regrutákat, hogy nincs-e köztük koleras és csak öt nap után lehet őket tovább transzporálni. Így tettek a Debrecenbe berukkolt ujoncokkal is. Ha az öt nap letelik, viszik a magyar fiukat valahova az osztrák határra és három esztendőig nem igen engedik őket vissza e homokos síkságra.

— **A celldömölki petíció.** Budapestről jelentik: Ostffy celldömölki mandátuma ügyében a Kuria e hó 18-án délben mondja ki ítéletét.

— **Eljegyzés.** Naestberger Róbert közönségseregbeli hadnagy eljegyezte Hochmann Cöli urleányt, Letzter József udvari fényképésznek sógornőjét.

— **A debreceni repülés.** Most már bizonyos, hogy Debrecen is környékének közönsége meg fogja ösmerni a mai kor legnagyobb csodáját a repülést. Letzter József hazaérkezett Párisból, hol szerződést kötött a Blériot gépek egyik legkiválóbb bajnokával Fernando Blankardal a díjoni aviatikai verseny győzőjével, Blériot kedvenc

tanítványával. A repülő mutatványok október 16-án, vasárnap délután lesznek, előkészítéséről lapunkban bővebben fogunk foglalkozni. Fernando Blandard ma a Mourmeloni aviatikai iskola tanára és egyike a legkimerőbb repülőknél.

— **Nem ügynököktől,** hanem Antalffy József könyvkereskedéséből rendeljük meg Révai nagylexikonját, Piac-u. 44.

— **Szoborművek kiállítása.** Az eddigi Kossuth-szobor pályázatok között tudvalevően a debreceni volt tartalmilag és számbelileg is a legeredményesebb. Kovács József polgármester a szoborbizottság elnöke, hogy e pályázatot és az alkotás alatt levő szobor történetét az utókor számára is megörökítse, a bizottság elhatározásából megrendelte Letzter József udvari fényképésznél a pályázatra került összes szobrok fényképeit. Letzter József derekasan megfelelt e megbízatásnak és a pályázó művészek szobrai 100 felvételben elébünk tárják az egész szoborpályázat történetét. A minden tekintetben művészi fényképek Letzter József kirkataiban ki vannak állítva és pompás áttekintést nyújtanak a nézőnek arról a művészi versenyről, amelyet szobrászaink kifejtettek a pályázat elnyeréséért. A szobrok felvételei a szűkös hely és világítási viszonyok miatt nehén és sok szaktudást igénylő munkát kívántak a fényképésztől, de Letzter József igazán művésziesen megoldotta feladatát és olyan elsőrangú szoborképeket készített, amilyeneket ritkán látunk szobrainkról. A képek külön keretezésben, a debreceni múzeumban lesznek elhelyezve és e 100 kép a város tulajdonát képező pályázati szobrokkal egy külön termét fogják képezni az építendő kulturpalotának egy olyan tartalmas Kossuth-szobát, amely aligha lesz más vidéki városnak. Az érdekes szép képek érdemesek a megtekintésre és szórakozást nyújtanak azok részére, kik művészi érzéssel bírnak.

— **A debreceni keresk. alk. sport-egylete** f. évi október hó 9-ikén délután 3 óraker clubhelyiségében Zápolya-utca 6. szám alatt szabályozó gyűlést tart. Kérjük a tagokat, minél nagyobb számmal megjelenni. Délelőtt 10 órától 12 óráig atletikai és football meeting lesz. Gyülekezés a club helyiségében.

— **Köszönetnyilvánítás.** A debreceni lezároló bank mint szövetkezet dr. Könyves Tóth Mihály kulturtanácsnok ur utján 10 koronát juttatott a siketnémák javára koszorúmegváltás címén abból az alkalomból, hogy elnökének, Gebauer Károly urnak neje elhalálozott. Az adományt szegénysorsu tanítványaim nevében hálásan köszönöm. Gácsér József, s. k.

— **Hunnia képei szépek! Hunnia képei olcsók! Hunnia képei tartósak! Hunnia levelezőlapjai szenzációsak olcsóságban és kivitelben! Hunnia műterem a PIAC- és CSAPO UTCA SARKÁN az utcai oldalon van! Hunnia modern berendezésű fényképészeti és festészeti műterem!**

— **Őszi idényre a legszebb férfi kalapok** remek szabásu férfi ingek és feltűnést keltő szép nyakkendők teljes választékban megérkeztek Frank Testvérek üzletében, Piac- és Szent Anna- utca sarok.

— **Világhírű Borzalino kalapok** Lengyel Samunál, Piac-utca 43.

Dívatos női, férfi, gyermek zsebkendők, harisnyák óriási választékban Kardos Lászlónál Kossuth-u. 9. Folyton ujdonságok.

— **A Polgári Takarékszövetkezet** Piac-u. 73., a 15-ik évtársulatra már a mai naptól kezdve igen olcsó heti befizetésekkel minden levonástól ment könnyen törleszhető kölcsönöket folyósít.

Győrfi Testvérek
uridivat-, kalap- és fehérnemű üzlete
Piac-utca 30. Dréher sörcsarnokkal szemben.
Őszi ujdonságok
az összes uridivat ezikkben és pipereárunkban.

Színház és Művészet

Október 6. a színházban. A debreceni színház is kegyeletesen óhajtott áldozni október hatodika emlékének. Ünnepi nyitányal vette kezdetét a színházi est, melyet nagy tüzzel Mártonfalvy vezényelt, majd Várady Antal alkalmi ódáját elég sikerülten adta elő Dóczy József, a debreceni születésű kiváló dalköltő Aradi sikon című himnuszát, melyet Torma Zsiga adott elő szép hangján, nagy hatás mellett. A nézőtérben jelenlevő Dóczy Józsefet zajosan megtapsolták s alig győzte megköszönni a szép ovációt. Ezután a II. Rákóczi Ferenc fogása című Szigligeti dráma került színre gyöngye előadásban. Thury Elemér, Huzella Irén, Uti Gizellán és Borbély Sándoron kívül a többi szereplők egyáltalán nem járultak hozzá az est ünnepi nivójához, bár egyikük-másikuk erősen buzdózkodott is. Pataki igen darabos Bercsényi gróf volt, Szalay a második tenorista sem alkalmas történelmi drámák színvonalának emelésére.

Terménytőzsde.

Schwarz E. debreceni bizományos távirati jelentése.
Budapest, 1910. okt. 5.

Készáru 10—15 magasabb.	
1910. októberi buza	10.23—24
1911. áprilisi buza	10.45—46
1910. májusi buza	—
1910. októberi rozs	7.47—48
1910. áprilisi rozs	7.77—78
1910. májusi rozs	—
1910. októberi zab	7.94—95
1911. áprilisi zab	—
1911. májusi tengeri	—
1910. szept. tengeri	—
1910. ápr. tengeri	5.55—56
1910. augusztusi repcse	—

Köszén és tűzifa árjegyzék.

100 kg. száraz vágott fa	K 2.40
500 " " " "	11. —
100 " szalon porosz köszén	4.40
100 " darabos koks	4.20

hához szállítva.

Gabányi Sándor Csapó-u. 28. sz.

Telefon 449.

Regény-csarnok.

Sötét titok.

Irtá: Stevenson Róbert.

(Folytatás.)

— Ezek csakugyan nem a Yekyll léptei — mondá kis szünet mulva Utterson, mikor az ablaknál álló Poolehoz visszatért. — Jekyll járása kissé nehézkes volt, ennek itt pedig valóságos macskaforma járása van... De mondja csak, Poole, nem hallotta az egész idő alatt egyszer sem a hangját?

— A hangját nem, de tegnapelőtt zokogni hallottam.

— Zokogott? — mondá megrendülve az ügyvéd — egészen bizonyos ön ebben?

— Ugy sirt mint egy asszony, vagyis inkább, mint egy elkárhozott lélek. Ne tudtam ellenállni s magam is sirni kezdtem.

A tíz perc már lejárt és a munkához kellett látni, Poole kezébe vette a baltát, az asztalra állította a gyertyatartó és harcias állást foglalt el szemközt az ajtóval. Utterson odament a bejárathoz, erősen megkopogtatta az ajtót, aztán ünnepélyes hangon így szólt:

— Jekyll, el vagyok tökéve, hogy kerüljő bármibe, de látni akarok. Nyisd ki hát az ajtót!

Várt egy pillanatig s mikor nem kapott választ, még hangosabban folytatta:

— Figyelmeztetek, hogy a gyanunk föl van kelte és be fogunk számolni a szobádba, akár akarod, akár nem! Ha nem használ a szép szó, erőszakot fogunk használni. Utoljára kérdelek hát, ki akarod nyitni előttünk az ajtót vagy pedig nem?

— Utterson az égre kérlek! — esdekelt a már egyszer hallott hang — légy könyörületes irányomban és ne vidd a dolgot végletekig! Nem tudod, mit csinálsz!

— Ez nem a Yekyll szava — kiáltotta csaknem magánkívül az ügyvéd — ez Hyde hangja! Előre hát Poole!

Az öreg cseléd nem mondatta ezt magának kétszer, hanem fölemelte a baltát és teljes erővel rácsapott az ajtóra, amely e támadásra erősen megrendült. Tulnan a rémület felkiáltása hallatszott, de Poole és Utterson oda sem néztek, hanem egyesült erővel fogtak a zárt ajtó ostromlásához. Az egyik a baltával, a másik a mozsártörővel. Hanem az ajtó sem engedte magát oly könnyen és kemény fája jó ideig ellentállott minden rohamnak. — Végre azonban lepattantak a sarokvasak és az egész ajtó befelé esett.

A győzedelmes ostromlók maguk is igen megrémültek a nagy csend miatt, mely az iménti őrjási lármát követte. Egy pillanatig mozdulatlanul megállottak a küszöbön és aztán gyorsan áttekintették a szoba belsejét.

(Folyt. köv.)

Divat barcent,
Flanel pique stb.
legjobb, legújabb
mint a legnagyobb
választékban ajánl

Balczár János

szövőde

Bystrei, Neustadt mellett

s/Mettur, Csehország.

Szállít egyuttal leg
jobb és legolcsóbb
árakban vásznat cana-
vászt, zephírt, grádlit,
inlettet és minden
szövetárut.

Mintát bérmentesen.

Magyar levelezés!

A Bóni gyártelep
és mezőgazdasági r.-t. NYIRBÁTOR,
ajánlja legjobb minőségű
mosó-szappanát

és pedig: **Bóni színszappant, Szegedi házi szappant, Csont szappant, Debreczeni fajta szappant** továbbá kis üstön f. zott **5 éves legjobb minőségű borpárlatot.**

Szőnyegek, Függönyök, Terítők
Haas Fülöp és Fiai
gyárosoknál
Debreczen, Piacoz-u. 59.

„Keil-Lakk“-nál jobb máz nincs
Asszony mondja: ez a kincsem!
A padló úgy fénylik tőle
Nem is kell sok máz belőle;
Kevés munka, semmi ki,
Barna, va y porszürke szín,
Figyelmet csak arra tegyen,
Hogy az mindig „Keil-Lakk“, legyen!
Ajtó, mozdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,

Ha „fehér Keil-Lakk“-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.
Konyhatutor, asztal, szék,
It van „Keil-Lakk“ azurkék,
Kertibutorit fessünk zöldre,
Gyermekeknek öröme.
„Keil-Lakk“ból van minden szín,
Kék, piros, zöld-rozmarin.
Szóval: ház vagy nyárilak,
Mindig legyen ott „Keil-Lakk“!

Mindenkor kaphatók:

KONTSEK GÉZA cégnél Debreczen.

Legcélsebb!

Legolcsóbb!

Mindenkinek nélkülözhetetlen

A FRANKLIN RÉZI LEXIKONA

mely három nagy nyolcadrétű kötetben rövid és tömör leírásokban tárgyalja az összes tudnivalókat.

Minden cikkét kiváló szakemberek írták, tehát adatai feltétlenül megbízhatók; csak azt öleli fel, amire a művelt embernek tényleg szüksége van s akkora terjedelemben, amennyiben szükséges.

Szöveget száznál több tábla — köztük sok színes — teszi szemléletessé.

A Franklin Rézi Lexikona lesz tehát a magyar közönség mindennapos használatra való, könnyen kezelhető, praktikus és hű tanácsadója.

A három pompás kötet ára 54 korona.

Az I. kötet 1911. elején jelenik meg, a II. és III. kötet rövid időközökben.

Mege rendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI. Andrassy-ut 21 sz. és minden könyvkereskedésben.

Egy igen csinos
kis terjedelmet elfoglaló rendkívül jó
légszesz motor
4 lóerőre, rezerva hengerrel és dugattyuval
igen olcsón eladó.
Czim a kiadóhivatalban.

ek
te
mben.
K
n és
zet
rezeni
ni ok-
vitány-
melyet
majd
erülten
szüle-
ü him-
lott elő
nézőt-
meg-
a szép
c fog-
szinre
Huzella
ron ki-
járul-
r egyi-
Pataki
zalay a
ténelmi
elentés.
kt. 5.
24
46
48
78
95
56
Telefon 449.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

'Firt' kedves sorait későn kaptam kézhez, már nem volt időm levélben válaszolni rá, a jelzett időben okvetlen ott leszek magácskánál, üdvözlö Zoltán.

Adás-vétel.

Uj harisnya kötések és fejelések a legfinomabb D. M. C. pamutból, a legolcsóbb árban készülnek, az Egyesült Zsinór és Pászomány gyárban Debrecen. Ugyanott tanulók és tanuló lányok fizetéssel felvétetnek.

Harmathy antiquariumban Fűvészkert-u. 14. Diszmvévek, regények, zeneművek fél áron kaphatók.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

28 krajcárért fejel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyerőre berendezett harisnyagyára, Debrecen, Tisza-palota.

Budapesti Férfi szabó
készít divatos szabásu
öltönyöket 40 - 50 koronáig.
DEBRECZEN. Sas-utca 4. szám.

Cserege-szöllöt szállít bármily mennyiségben 5 kilós kosarakban Darvas Miksa szállító kivitelé. Telefon 294.

Harmathy antiparium Fűvészkert-u. 14. Kézpénzen vesz egyes könyveket, egész könyvtárakat, régi könyveket.

Házhelyek. A Szent Anna-utca végén, a Gépjavitó műhely, Dohánygyár s Vágóhid közvetlen közelében a Homokkertben kiépített utcasorral szemben, nagyjövőjű helyen, mintegy negyven darab 300 négyzetméteres ház hely eladó. A telkek vételárának egyharmadát készpénzben kell kifizetni, a többi részét előnyös feltételek mellett az eladók kölcsönképen rajtahagyják az ingatlanon. Eladók pénzügyi összeköttetést szereztek arra nézve, hogy a telekvásárlóknak előnyös házipitési kölcsön álljon rendelkezésre. Mindenféle felvilágosítást ad és előjegyzést elfogad Márk Endre ügyészi irodája a Collégiumban.

Harmathy antipariumban 6000 külföldi bélyegből dus választék fél áron. Bélyegalbumok. Seuf katalogus.

Boroshordók használt és új legolcsóbban Péterfia-u. 76.

Ujjoncoknak katonaláda és katona cikkek gyári árban Glüeknél Péterfián.

Borezet házilag készített kapható. Czim a kiadóba.

Egy jóbarban lévő, finomabb (nicközött) copirprés megvételre kerestetek. Czim a kiadóban.

Lakás.

Két utcai első emeleti lakás mindenik 4-4 szobával tágas előszobával s a modern igényeknek megfelelőleg minden mellékhelyiségében teljes kényelemmel, gáz és villanyvilágítással berendezve november hó 1-től kiadó Hatvan-u. 2-ik szám alatt. Értekezhetni Muraközy László gyógyszerárban.

Különféle.

Férfi és női kalapokat a legjobb kivitelben javít és tisztít Békés Lajos kalapos műhelye Debreczen, Piacz-u. 46. az udvarban.

Uj kosárüzlet, Kossuth utca 4. Ugyanitt javítások e fogadtatnak.

Piacz utca 75. sz.
Bauer Károly
óra és ékszer üzlete az (Iparban kal szemben)
Kitünő órák
legújabb divatu ékszerek legutányosabb árban, valamint javítások legjobb szakértelemmel óras műhelyemben Piacz-utca 75. sz.

Óvd a feleséged.
A képekonyvot nagy szemekalkadás ellen és több ezer köszönlevéllel teljes névvel, díkrétó mellett kéri a Hll. magyar bélyeg alomban
Frau A. KAUPA,
Berlin Sw. 269.
Lindenstr. 61.

Szegénysorsu nők és férfiak biztos kereset hozhatnak.
Czim a kiadóban

Butor részletfizetésre

a legegyszerűbbtől a legmodernebbig kedvező fizetési feltételek mellett, jutányos árban kapható

Grünfeld Mór

püspökladányi butorkereskedőnél, aki levélbeni tudakozódásra minden felvilágosítást is készséggel megad.

2003—1910. t. k. sz.

Hirdetmény.

Derecske községnek telekkönyvi betétei az 1886. XXIX., az 1879. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikkek értelmében elkészítetvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tételük közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján, — ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely tehertétel átvételének az 1886. XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1911. évi március hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

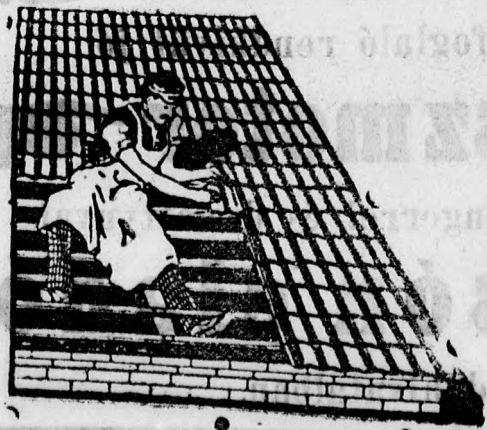
2. Hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cikk 16. és 18. §§-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a — tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1911. évi március hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. Hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármily irányban sértve érzik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1911. évi március hó 20. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmid egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A derecskei kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság, 1910. szeptember hó 10.

Jákó s. k. kir. járásbíró.

Az építettő és építő közönség figyelmébe.

Már sokan tudják hogy ajántató az építkezésnél a Karczagi Agyag ipar termékeivel is költségvetést csináltatni, mivel a karczagi géposerép könnyűségénél fogva olcsóbb tetőszerkezetet igényel, ugyanis míg a kézi cserép csak 15—16 cm. széles és súlya drb.-ként 1'30—1'40 kg. addig a géposerép 17 1/2 cm. széles és súlya drb.-ként 1'30—1'35 kg. tehát 10—12 %-al könnyebb, kézi cserépből szükséges 36 drb. súlya 46 kg. Eső után az arány még rnszabb, mivel a kézi cserép 20—25 % vizet vesz fel tehát eső után négyzet méterenként 70—80 kg. súlyu lesz addig a géposerép csak 8—9 % vesz fel és így négyzet méterenként 50—51 kg. lesz. A nyers falazati téglával mivel azokat 1/2, 1/3 és 1/4 nagyságba is készíti fenti gyár, szép falat kapunk, melynek fentartására sem kell gondolni. A vevő közönség kényelmére a helyteli fakeskedésekben rakiárt létesítettük, de megrendelhető gyártmányaink gyárvezetőségünkönél is vagy alábbi tulajdonosnál.

LÓWY ARMIN
Karczagi agyagipar tulajdonosnál, Széchény utca 23.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, Piac-utca 49. a főpostával szemben.